

HT-TTM

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Terminoloji Sözlüğü

Hacettepe Teknokent Teknoloji Transferi Ar-Ge Danışmanlık
Enerji Sağlık Çevre İletişim Sanayi ve Ticaret A.Ş. (HT-TTM)

HT-TTM

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin Geliştirilmesi Projesi

Terminoloji Sözlüğü

Proje Yöneticisi: Prof. Dr. Gülen GÜLLÜ

Haziran 2020

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

ÖZET

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü ile Hacettepe Teknokent Teknoloji Transferi Ar-Ge Danışmanlık Enerji Sağlık Çevre İletişim Sanayi ve Ticaret A.Ş. (HT-TTM) arasında 11.02.2019 tarihinde imzalanan protokol çerçevesinde “Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin Geliştirilmesi Projesi” gerçekleştirilmektedir.

Bu rapor, Protokolün 8.1.5.3 maddesi uyarınca hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
İÇİNDEKİLER	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
1 Terminoloji Sözlüğü	1
1.1.1 Madencilik Faaliyetleri sektörü	1
1.1.2 Atık ve Kimya Sektörü	3
1.1.3 Enerji Yatırım Tesisleri Sektörü	5
1.1.4 Kıyı -Liman Sektörü	6
1.1.5 Sanayi Sektörü	13
1.1.6 Turizm ve Konut Yatırımları Sektörü.....	20
1.1.7 Tarım ve Gıda Sektörü.....	21

1 Terminoloji Sözlüğü

ÇED Yönetmeliği Ek Listelerinde yer alan terminolojinin açıklanması kapsamında hazırlanan terminoloji sözlüğü sektörel bazda aşağıdaki başlıklarda sunulmuştur.

1.1.1 Madencilik Faaliyetleri Sektörü

Basamak aynası: Kazı işinin yapıldığı iki basamak tabanı arasında kalan ve genellikle eğimli olan yüzey.

Basamak şev açısı: Basamak aynasının yatay düzlemle yaptığı dar açısı.

Basamak Yüksekliği: Açık işletmede basamak üst seviyesi ile alt seviyesi arasındaki dikey mesafe.

Basamak: Açık işletmelerde örtü tabakasının ve madenin verimli ve emniyetli bir şekilde kazılıp taşınabilmesi için, gerek örtü tabakasının ve gerekse madenin kayaç ve tabakaların yapısını ve eğimlerini dikkate alarak, bu malzemelerin yerinde durmasını (duraylılığını) sağlayacak, belirli bir eğimde, yükseklikte ve genişlikte ve genel şev açısını oluşturacak şekilde teşkil edilen teras şeklinde oluşturulan kademe dilimlerinden her biri.

Bitkisel toprak: cevherin üzerinde yer alan her türlü bitki türünün sağlıklı olarak yetiştirilmesi için elverişli örtü toprağı çeşidi.

By-pass malzemesi: 25mm kalınlığa kadar zemin ve alt temel dolgusu olarak üretilen malzeme.

Cevher Hazırlama: Cevherin zenginleştirmeye hazır duruma getirebilmek amacıyla yapılan kırma, öğütme, eleme, tane büyüklüğüne göre sınıflandırma gibi işlemler.

Cevher Zenginleştirme: Bir tuvenan cevheri oluşturan kıymetli ve kıymetsiz minerallerin birbirinden ayrılması ve tenör oranının yükseltilmesi amacıyla gerçekleştirilen biyolojik, fiziksel, kimyasal, elektrostatik, ısı vb. işlemler

Cevher: Jeolojik ortamlardan içeriğindeki ekonomik değerlerden yararlanmak üzere çeşitli madencilik uygulamaları ile çıkarılarak, doğrudan ve/veya belirli zenginleştirme işlemlerine tabi tutularak ekonomiye kazandırılan doğal kaynak varlıkları.

Dekapaj malzemesi: Maden yatağı üzerindeki örtü tabakasının gevşetilmesi, kazılması ile çıkarılan örtü kazısı.

Flotasyon: Yüzdürme ve çöktürme yoluyla yapılan ayırma ve zenginleştirme işlemi.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

İmalât Haritası: İşletmelerde üretim yapılan yerleri, miktarları ve yapılış şeklini gösterir ölçekli beyan niteliğinde harita.

Jig: Farklı özgül ağırlıkta bulunan minerallerin akışkan ortam içerisinde, yerçekimine bağlı olarak ayrıştırılması.

Kalsinasyon: Cevherin bünyesindeki kristal suyu ve karbondioksitin uzaklaştırılması için yapılan ısı işlem (600 C°-800 C°).

Kurutma: Cevherdeki rutubetin ısı yardımıyla (200 C°-300 C°) uzaklaştırılması

Lavvar: Kömür hazırlama, yıkama, zenginleştirme tesisi.

Liç: Cevher içindeki, değerli metal veya metallerin uygun bir çözelti içerisinde seçimli (selektif) olarak çözüldürülmesi ve çözülden selektif olarak kazanılması için uygulanan işlemler. (çözünürlük farkı ile zenginleştirme işlemidir.)

Pasa: Cevherleşme ihtiva etmeyen veya mevcut ekonomik ve teknik şartlara göre zenginleştirilmesi mümkün olmayan, ancak işletme gereği üretilmesi zorunlu olan ve kazı işlemi dışında herhangi bir işleme tabi tutulmamış madde veya malzeme.

Rezerv: Kaynağın, boyutları ve tenörü/kalitesi belirlenmiş ve günün şartlarında ekonomik olarak üretilebilir ve işlenebilir kısmı.

Sallantılı Masa: Özgül ağırlığa göre su ile malzemenin ayrılması için kullanılan düzenek.

Taksir: Ruhsat alanlarının küçültülmesi.

Temdit: Ruhsat süresinin uzatılması.

Tenör: Tetkik, gözlem, analiz, teknolojik test, ölçüm sonucunda ortaya konulan kalorifik değer, bome, konsantrasyon, karat/ayar, denklik, reçeteye uygunluk gibi fiziksel, kimyasal ve jeokimyasal özelliklerine göre piyasa koşullarında değişik amaçlı değerlendirilebilme kıstasları/oranları.

Termin planı: Sahada belirlenmiş görünür rezerve ve ruhsat süresine bağlı olarak planlanan üretim programlarını gösterir plan.

Tüvenan Cevher: Maden ocağından çıkarılan herhangi bir işleme tabii tutulmamış cevher.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

1.1.2 Atık ve Kimya Sektörü

ANFO: Amonyum nitrat ve mazot/emülsiyon karışımı olarak hazırlanan patlayıcı madde

Ara Depolama: Çeşitli kaynaklarda (veya tesislerde) üretilmiş olan Atıkların ön işlem, geri kazanım veya bertaraf tesislerine ulaştırılmadan önce, atık miktarının geri kazanım veya bertaraf tesislerine nakliyesi için yeterli kapasiteye miktara ulaşmaya kadar geçici olarak güvenli bir şekilde depolanması,

Ara ürün: Üretim sürecinde ortaya çıkan, miktar ve nitelik olarak son ürün olarak değerlendirilmeyen ve tesis içindeki bir başka üniteye tekrar işlem gören ürünler,

Atık Yağ Rafinasyon Tesisi: TS 13541 - İş Yerleri - Atık Yağ Rafinasyon ve Rejenerasyon Tesisleri İçin Kurallar standardı ve Bakanlıkça belirlenen tesis özelliklerine sahip, atık yağlardan TS 13369 - Yağlama Yağları, Endüstriyel Yağlar ve İlgili Ürünler (Sınıf L) - Baz Yağlar standardına uygun olarak baz yağ üretiminin yapıldığı atık işleme tesisini,

Atık: Üreticisi veya fiilen elinde bulunduran gerçek veya tüzel kişi tarafından, üretim yerinden uzaklaştırılması istenen herhangi bir maddeyi

Basit veya bileşik gübre: İçeriğinde azot, fosfor ve potasyum elementlerinden birisinin (basit) veya birden fazlasının (bileşik) bulunduğu, tarım toprağına mineral desteğı vermek üzere kullanılan kimyasal maddeler.

Bertaraf: Atıkların alıcı ortama olumsuz etki yapmaksızın, enerji geri kazanım için yakılma ve nihai düzenli depolanma dahil olmak üzere Atık Yönetimi Yönetmeliğı (2015) Ek-2/A'da yer alan işlemlerden herhangi birini,

Beşeri tıbbi ürün: Hastalığı tedavi etmek ve/veya önlemek, bir teşhis yapmak veya bir fizyolojik fonksiyonu düzeltmek, düzenlemek veya değiştirmek amacıyla, insana uygulanan doğal ve/veya sentetik kaynaklı etkin kimyasal/biyolojik kökenli madde veya maddeler kombinasyonunu,

Biyogaz: Organik maddelerin anaerobik fermantasyonu sonucunda oluşan metan, karbondioksit, hidrojen sülfür ile eser miktarda azot ve hidrojen içeren gaz karışımı,

Biyokütle: Tarım veya ormancılık kaynaklı bitkisel atıkların tamamından veya bir kısmından meydana gelen ve içindeki enerji içeriğini yeniden kazanmak amacı ile kullanılabilen ürünleri

Biyometanizasyon: Organik maddelerin anaerobik mikroorganizmalarla ayrışması sırasında meydana gelen çok adımlı biyokimyasal reaksiyonlardan oluşan biyolojik süreci,

Biyosidal ürün: Sadece fiziksel ya da mekanik etkilerle değil, diğer başka yollarla herhangi bir zararlı organizmayı yok etme, uzaklaştırma, zararsız hale getirme ya da zararlı organizmanın etkisini önleme, üzerinde kontrol edici bir etki oluşturma amacıyla kullanılacak

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

ve kullanıcıya sunulduğu haliyle bir ya da daha fazla aktif madde içeren, barındıran ya da bunların bileşiminden oluşturulan herhangi bir madde ya da karışımı veya madde ya da karışımlardan yerinde üretilen herhangi bir madde ya da karışımı veya ana işlevi biyosidal olan işlenmiş eşyayı,

Elastomer esaslı ürün: Kolay deforme olmayan, farklı şekiller halinde kalıplanabilen, belirli elastik/plastik davranışa (bükülebilir) sahip sentetik polimerden yapılmış, günlük yaşamda plastik olarak da bilinen, ürün.

Endüstriyel ölçek: Herhangi bir teknoloji uygulamasının ekonomik olarak pazarlanabildiği üretim miktarı büyüklüğü

Entegre Kimya Tesisleri: Hammadde ve ara ürünlerin tesis içindeki diğer üretim ünitelerine bağlantılı olarak iletilip işlendiği

Fiziksel işlem: Herhangi bir termal ve/veya kimyasal reaksiyon uygulanmaksızın yapılan boyut küçültme (kesme/kırma), eleme, ayıklama, farklı özellikteki maddeleri gruplandırma işlemleri.

Friksiyon (sürtünme) maddesi: Güç kaynağı bir motordan gelen enerjiyi sürtünme plakaları ile iş yapan bir mekanizmaya iletmede veya dönerek hareket eden bir güç kaynağını sürtünme plakaları ile frenleme/durdurma amaçlı kullanılan maddeler. Sanayide balata ve kavrama plakası olarak tanımlanan gereçlerde kullanılan maddeler. Bu maddeler doğal asbest içerikli polimer karışımlardan da üretilmiş olabilir.

Geçici depolama: Atıkların, geri kazanım veya nihai bertaraf tesislerine ulaştırılmadan önce üretildikleri yerde güvenli bir şekilde, mevzuatta belirtilen sürelerde, depolanması,

Geri kazanım: Piyasada ya da bir tesiste kullanılan maddelerin yerine ikame edilmek üzere atıkların faydalı bir amaç için tekrar kullanıma hazır hale getirilmesinde yer alan ve Atık Yönetimi Yönetmeliği (2015) Ek-2/B’de listelenen işlemleri,

Kimyasal işlem: Faaliyet sürecinde herhangi bir kimyasal reaksiyonun olduğu uygulamalar

Ön işlem: Ayırma işlemi dâhil olmak üzere atıkların hacmini veya tehlikelilik özelliklerini azaltmak, yönetimini kolaylaştırmak veya geri kazanımını artırmak amacıyla atığa uygulanan fiziksel, ısıl, kimyasal veya biyolojik işlemlerden bir veya birkaçını,

Özel İşleme Tabii Atık: Çevre mevzuatındaki atık yönetim yönetmeliklerinde belirlenmiş yöntemlerle yönetilmesi işlenerek geri kazanılması ve/veya bertaraf edilmesi gereken atık elektrikli ve elektronik eşyalar, atık pil ve akümülatörler, ömrünü tamamlamış araçlar, ömrünü tamamlamış lastikler,

Patlayıcı madde: Ani ısı, kıvılcım veya şok etkisi altında, çok hızlı bir kimyasal reaksiyonla ani olarak yüksek hacimde gaz oluşturması nedeniyle çevresine yüksek düzeyde tahribat yapma ve yakınındaki malzemeleri parçalama özelliğine sahip maddeler.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Piroliz: Organik kimyasal madde ve atıkların oksijensiz ortamda yüksek basınç ve/veya ısıyla altında iyonlaştırarak sıvı/gaz/katı bileşenlerine parçalama işlemi. Teknik olmayan tanımı ile “oksijensiz ortamda yakma”dır.

Tarım ilacı: Bitki besleme amaçlı olanlar (gübreler) hariç olmak üzere, tarımsal üretimde, ürün ve kalite kaybına yol açan çeşitli hastalık, zararlı ve parazit ile yabancı otlara karşı mücadele ve koruma amacıyla kullanılan her çeşit kimyasal ürün, preparat ile bitki gelişim düzenleyici maddeleri,

Temel bitki sağlığı ürünü: Kullanıcıya farklı formlarda sunulan, bitki ve bitkisel ürünleri zararlı organizmalara karşı koruyan veya bu organizmaların etkilerini önleyen, bitki besleme amaçlı olanlar dışında bitki gelişimini etkileyen, koruyuculara ilişkin özel bir düzenleme kapsamında bulunmayan ancak bitkisel ürünleri koruyucu olarak kullanılan, bitki ve bitki kısımlarının istenmeyen gelişmelerini kontrol eden veya önleyen, istenmeyen bitkileri yok eden, bir veya daha fazla aktif madde veya maddeleri içeren, sinerji yaratan veya güvenilirliği artıran maddeler gibi bileşenleri içeren preparatları,

Yan ürün: Üretim sürecinde, esas üretim ürünü ile birlikte ortaya çıkan ve miktar ve nitelik olarak esas üründen farklı özelliklere sahip, satılabilir ürünler

1.1.3 Enerji Yatırım Tesisleri Sektörü

Güneş Enerji Santrali (GES): Güneş enerjisine dayalı elektrik üretim santralleri ile yardımcı tesisleri,

Hibrit Enerji Tesisleri: Birden çok enerji kaynağı kullanılarak oluşturulan enerji üretim sistemlerine

Hidroelektrik Santrali (HES): Hidrolik enerjiye dayalı elektrik üretim santralleri ile yardımcı tesisleri

Isıl Güç: Bir yakma tesisinde birim zamanda yakılan yakıt miktarının yakıt alt ısı değeriyle çarpılması sonucu bulunan kW veya MW birimleri ile ifade edilen asıl güç değeri

Jeotermal Enerji Santrali (JES): Jeotermal kaynağa dayalı elektrik üretim santralleri ile yardımcı tesisleri

Kurulu Güç: Üretim tesislerinde elektrik üreten tüm ünitelerin tam kapasite ile çalışırken ünitelerin ayrı ayrı ürettiği güçlerin toplamı

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Nükleer Güç Santrali (NGS): Yakıt olarak radyoaktif maddeleri kullanarak, elektrik enerjisi üreten sistemler

Rüzgâr Enerji Santrali (RES): Rüzgâr enerjisine dayalı elektrik üretim tesisi ile yardımcı tesisleri

Su Aktarma Projeleri: Su miktarı yüksek olan bir havzadan su sıkıntısı çekilen bir başka havzaya kanal ve boru sistemlerini kullanarak suyun uzun mesafeler üzerinden taşınmasını içeren projeler

Termik Elektrik Santrali (TES): Katı, sıvı ve gaz yakıtlar yakılarak ısı enerjisinden elektrik üreten tesisler

1.1.4 Ulaşım, Kıyı ve Liman Sektörü

Açık Deniz Balıkçı Limanları: Bu limanlarda barınan teknelerin uzunlukları 25 m'den 40 m'ye çıkmaktadır. Balık avlama alanı birkaç yüz mil uzaklığa kadar artmaktadır ve seyirler birkaç günden birkaç haftaya kadar uzamaktadır. Teknelerin güvertelerinde avlanma takımları, buz konteynerleri ve soğutma sistemleri ve diğer mekanik, elektronik ekipmanlar yerleştirilmiştir. Limanlar tamir, bakım ve destek servislerine sahiptirler.

Altgeçit: Karayolunun diğer bir karayolu veya demiryolunu alttan geçmesini sağlayan yapıdır.²

Ano: İstinat duvarları, kazıklı iskele, dik duvar dalgakıran, betonarme, kronman duvarı inşaatlarında meydana gelebilecek deformasyonların tüm yapıyı etkilemesini önlemek ve deforme olan kısımların kolay tamir edilebilmesini sağlamak için söz konusu yapıların bloklar (10m, 30m, 50m, 100 m gibi) halinde inşa edilen kısımları

Apron: Uçakların yolcu, posta veya kargo yükleme ya da indirme, yakıt ikmali, park etme veya bakım amaçlı barınacakları kara üzerindeki bir havaalanında tanımlanmış alanı,¹

Ardışık dalgakıranlar: Açık deniz dalgakıranları kıyı stabilitesini ve yönetilmesini sağlamak için yapılan yapılardır. Kıyı ile bağlantısı yoktur ve kıyıya paralel inşa edilirler. Geleneksel, düşük kretli ve dinamik stabil, tek veya birkaç dalgakırandan oluşan yapılardır.

¹ 27/10/2016 tarihli ve 29870 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Havaalanı Sertifikasyon ve İşletim Yönetmeliği (SHY-14A)

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Askeri Liman: Donanmaya hizmet eden, askeri gemilerin barınma, onarım ve lojistik ihtiyaçlarını karşılayan özel limanlardır.

Bağlantı yolu: Bir kavşak yakınında karayolu taşıt yollarının birbirine bağlanmasını sağlayan, kavşak alanı dışında kalan ve bir yönlü trafiğe ayrılmış olan karayolu kısmıdır.²

Balast: Geminin dengesini sağlamak için gemi bünyesine denizden alınan su.

Balıkçı barınağı veya balıkçı limanı: Her boy ve her su kesimindeki balıkçı teknelerine hizmet vermek amacı ile dalgakıranlarla korunmuş, yöre balıkçılarına yetebilecek büyüklükte basen ve kara alanına sahip, yükleme, boşaltma, bağlama rıhtımları ile içme suyu, elektriği, saha aydınlatması, ağ kurutma sahası, tekne bakım ve onarım tesisi, balıkçı lokali, soğuk hava deposu, buz üretim tesisi ve deniz ürünleri pazarlama ve satış yerleri bulunan kıyı yapılarıdır.

Balıkçı Limanı ise Balıkçı Barınağı adı altında; Her türlü balıkçı gemilerine hizmet vermek maksadı ile dalgakıranlarla korunmuş, yeterli havuz ve geri saha ile barınacak gemilerin manevra yapabilecekleri su alanı ve derinliğe sahip, yükleme, boşaltma, bağlama rıhtımları ile suyu, elektriği, ağ kurtarma sahası, satış yeri, idare binası, ön soğutma ve çekek yeri bulunan, büyüklüğüne ve sağladığı imkânlarla göre balıkçı limanı, barınma yeri veya çekek yeri olarak adlandırılan kıyı yapıları olarak tanımlanmıştır.

Barınma yeri: Çeşitli boy ve su kesimindeki balıkçı teknelerinin kötü hava şartlarında veya ihtiyaç duydukları zaman barınmaları amacı ile dalgakıranlarla çevrilmiş, teknelerin manevra yapabilecekleri kadar su alanı ve derinliğe sahip, faydalanan teknelerin bağlanarak belli zamanlarda konakladıkları, balıkçı barınaklarında görülen önemli alt ve üst yapı tesisleri bulunmayan kıyı yapılarıdır.

Basen: Doğal ya da yapay olarak tarama ile oluşturulmuş kapalı ya da yarı kapalı su alanlarına denilmektedir.

Bölünmüş yol: Geliş ve gidiş trafiği, ayırıcı bir engel ile birbirinden ayrılmış olan ve birden fazla gidiş ve geliş şeridi bulunan karayoludur.³

Çekek yeri: Balıkçı barınakları veya limanlarının içinde veya küçük bir kıyı tesisini koruma amacıyla mahmuzun koruduğu kıyıda veya dalga tesiri olmayan koy, göl ve nehirlerde inşa edilen, balıkçı teknelerinin bakım-onarım işleri için karaya alınmasına imkân sağlayacak kumsal veya betonlanmış eğimli alanlara ve donanıma sahip kıyı yapılarıdır.

² 18/10/1983 tarih 18195 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Karayolları Trafik Kanunu

³ 13/07/2010 tarih 27640 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Hizmetleri Hakkında Kanun

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Çevre yolu: Transit trafiğin kent merkezine girmeksizin geçişini sağlamak amacıyla yapılan ve kenti kuşaklayan karayoludur.⁴

Dalgakıran/Mendirek: Limanı deniz yönünden gelebilecek dalga, akıntı ve deniz tabanı katı madde taşınımına (kum taşınımı gibi) karşı korumak amacı ile kara ile bağlantılı veya bağlantısız inşa edilen taş dolgu, yapay beton bloklu, yüzen, monolitik veya kazık destekli yapılardır.

Demiryolu altyapısı: Demiryolunu oluşturan zemin, balast, travers ve ray ile elektrifikasyon, sinyalizasyon ve haberleşme tesisleriyle bunların tamamlayıcısı her türlü sanat yapısı, tesis, gar ve istasyonları, lojistik ve yük merkezleri ve bunların eklentileri ile iltisak hatlarını,⁵

Demiryolu: Lokomotif, vagon vb. demir tekerlekli taşıtların üzerinde hareket ettiği, paralel iki ray döşenerek yapılan bir yol türü

Devlet yolu: Belediyeler veya diğer kurumların sorumluluğunda bulunan yollar dışında kalan ve transit trafiği, illere, limanlara, tersanelere, hava alanlarına, demiryolu istasyonlarına, sınır kapılarına kesintisiz olarak ulaştıran ana karayoludur.³

Dok: Liman içerisinde iki rıhtım arasında geminin içine alındığı kuru havuz veya kapalı su alanıdır.

Dolfen: Gemilerin bağlandığı ya da yaslandığı karayla bağlantısı olmayan ya da kedi yolu olarak adlandırılan yaya yolu bağlantısı olan deniz yapılarıdır.

Ekolojik geçit: Doğal peyzajları bölen tüm mühendislik uygulamaları (ulaşım ağları, su kanalları, barajlar, vb.) için yaban hayatı geçişlerini olanaklı kılan ve sürdürülebilirlik sağlayan sanat yapılarıdır.⁶

Gemi Söküm Yerleri: Gemi sökme veya "gemi geri dönüşümü" - geminin parçalarına ayrılarak bu parçaların başta çelik, hurda olarak satılmasıdır.

Havaalanı: Hava araçlarının tamamen veya kısmen, inişi, kalkışı ve yer hareketi için kullanılması öngörülen, içindeki bina, teçhizat ve tesisat da dâhil olmak üzere karada veya suda belirlenmiş alanı¹,

⁴ Karayolları Genel Müdürlüğü, Karayolu Tasarım El Kitabı, 2005

⁵ 19.11.2015 tarih ve 29537 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Demiryolu Emniyeti Yönetmeliği

⁶ Donaldson, B. M. ,2005, "The Use of Highway Underpasses by Large Mammals in Virginia and Factors Influencing their Effectiveness"

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Heliport: Helikopterlerin iniş, kalkış ve yer hareketleri için tamamen veya kısmen kullanılmak üzere belirlenmiş alanı¹,

İl yolu: Belediyeler veya diğer kurumların sorumluluğunda bulunan yollar dışında kalan, illeri birbirine, Devlet yollarına, limanlara, tersanelere, demiryolu istasyonlarına, hava alanlarına ve kamu ihtiyacının gerektirdiği diğer yerlere bağlayan ve bir il sınırı içinde başlayıp biten karayoludur.³

İltisak (bağlantı) hattı: Sanayi siteleri, fabrikalar, rafineriler, endüstriyel tesisler, organize sanayi bölgeleri, endüstri bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri, maden ocakları, sanayi kuruluşları ve benzeri tesislerin demiryolları ile bağlantısını sağlamak üzere yapılan demiryolu hatları⁷. İstasyonlardan veya iki istasyon arasından bir makasla ayrılan , bir fabrika veya kuruluşu bağlanan özel hat olarak da tanımlanabilir.⁸

İskele: Taş, beton, ahşap, çelik kazıklar üzerine veya beton bloklu ya da yüzer olarak inşa edilen karadan denize doğru uzanan yanaşma yerlerine denir.

Kıyı alanı: falez, kumul gibi kıyı özelliklerinin kara tarafından (rüzgar, dalga gibi etkilerle kıyısız işlemlerin meydana geldiği) dalga kırılma bölgesinin açık deniz tarafına kadar olan bölgedir, diğer bir deyişle kıyı çizgisinin kara ve deniz tarafında, kıyı, plaj ve plaj önü bölgelerini içeren bölge kıyı alanı olarak tanımlanmaktadır.

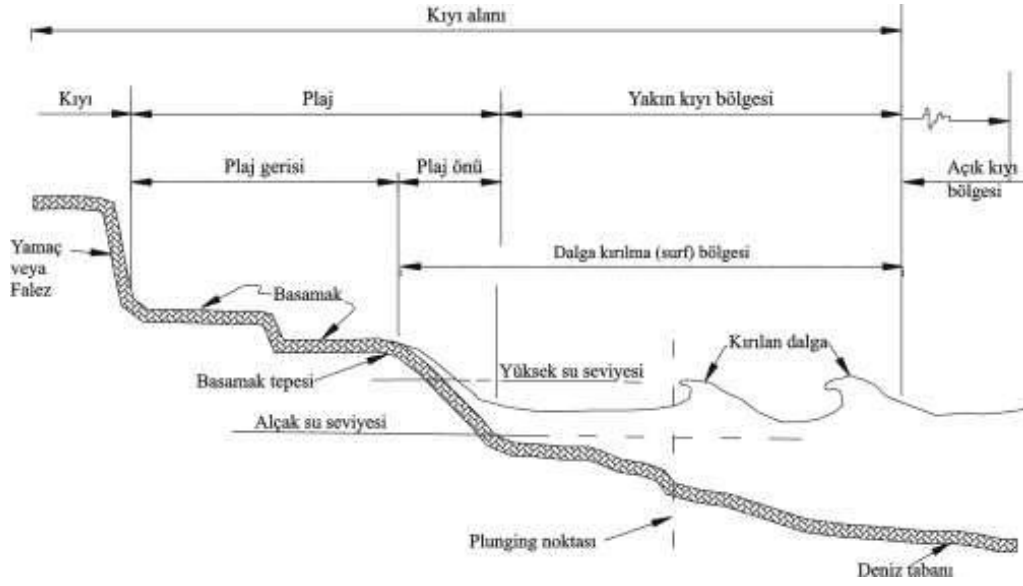
Kıyı Balıkçı Limanları: Bunlar 20 m uzunluğa kadar küçük balıkçı tekneleri için barınak vazifesi görürler. Balıkçılık kısmen daha geniş bir alanda yapılır. Seyirler bir kaç günlük dönemleri kapsayabilir. Bu tekneler birinci tip yanaşma yerlerinde barınan teknelere göre daha fazla ekipman içerir. Bu nedenle korunmaları ve servis almaları gerekir.

Kıyı çizgisi Değişimi : İnsan ya da doğal nedenlerle meydana gelecek erozyon ya da yığılmalar ile olan değişim

⁷ 10/07/2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Madde 485 kapsamında yazılmıştır.

⁸ TCDD, Demiryolu Sözlüğü, 2013

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Kıyı Çizgisi: taşkın durumları dışında ve meteorolojik olaylara göre değişebilen herhangi bir anda, kara ile denizi ayıran sınıra denir

Kıyı Duvarları: Kıyı duvarları, inşa edildikleri kıyı alanını yerel olarak erozyona karşı korurlar. Bu tip yapılar kıyı koruma yapılarıdır ve kıyı alanının geri bölgesini kıyı taşkınlarına karşı korumak amacıyla da inşa edilirler. Arka taraflarında geri dolgu yapılabilir.

Konteyner Terminali: Konteyner adı verilen, deniz ve kara yük taşımacılığında kullanılan standart boyutlardaki kutulara yerleştirilmiş halde taşınan yüklerin elleçlendiği tesisleridir.

Köprü: Hesap açıklığı 10 m ve üzeri olan akarsu, vadi, karayolu, demiryolu gibi engelleri geçmek amacıyla kullanılan karayolu sanat yapısıdır.³

Kuru dökme yük Terminali: Maden cevheri, çimento, kum, tahıl, kömür gibi dökme kuru yüklerin elleçlendiği limanlardır.

Liman: Gemileri dalga, akıntı ve rüzgâr gibi etkilerden koruyan ve yükleme/boşaltma yapabilmeleri için çeşitli tesisleri olan suni veya doğal korunaklı su ve kara alanlarının yanısıra gümrük, ambar, liman yönetimi, lojistik gibi çeşitli hizmet tesislerini içeren bir kıyı yapısı kompleksidir.

Lojistik Merkez: Yük taşımacılığını etkinleştirmek amacıyla, farklı işletme ve taşıyıcılara hizmet sunmak üzere örgütlenmiş birimlerdir.⁸

Mahmuz veya mahmuz sistemi kıyı stabilite yapısıdır ve kıyı dengesini korumak için inşa edilirler. Mahmuz ve mahmuz sistemleri belirli bir kumsal alanı korumak, yapay olarak yapılmış veya doğal kıyı alanlarının korunması için planlanırlar. Mahmuzlar kıyıya dik ya da

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

belli bir açı ile inşa edilen yapılardır. Mahmuzlar kıyı boyu katı madde taşınımını etkilerler ve kıyının stabil hale gelmesini sağlarlar.

Otoyol: Yüksek standartlara sahip, trafik seyrinde asgari hız sınırlaması uygulanan, seyahat hızı yüksek ve üzerinde erişme kontrolünün uygulandığı karayoludur.

Piknik ve eğlence (rekreasyon) alanları: Kentin açık ve yeşil alan ihtiyacı başta olmak üzere, kent içinde ve çevresinde günü birlik kullanıma yönelik ve imar planı kararı ile belirlenmiş eğlence, dinlenme, piknik ihtiyaçlarının karşılanabileceği lokanta, gazino, kahvehane, çay bahçesi, büfe, otopark gibi kullanımlar ile tenis, yüzme, minigolf, oto kros gibi her tür sportif faaliyetlerin yer aldığı alanlardır. **Rekreasyon Alanında konut, ticaret, lojman, otel ve resmi kurum yapısı yapılamaz.**

Pist: Hava araçlarının inişi ve kalkışı için hazırlanmış kara üzerindeki havaalanında tanımlanmış bir dikdörtgen alanı¹,

Raspa: Demir ya da tahta üzerindeki eski boyaları çıkarmak (kazımak) için kullanılan, yassı ve üçgen biçimde ağzı olan, spatula benzeri çelik araç ve bu araçla temizleme işi (raspalama).

Rıhtım: Kıyıya ya da dolgu alanlarına paralel olarak yapılan açık (kazık destekli gibi) veya kapalı (beton bloklu, keson gibi) tipten yanaşma yerlerine denir.

Ro-Ro (Roll on-Roll off): Araç taşımacılığı için kullanılan, araçlar için geniş park ve manevra alanları içeren terminallerdir.

Sıvı yük/LNG Terminali: Petrol, doğal gaz (LPG), azot (LNG) ve diğer kimyasalların elleçlendiği terminallerdir.

Sintine suyu: Gemi teknesi ve ambarlarının alt yuvarlak kısmına; tekne dibinin bordaya döndüğü yerde gemi içinde veya ambarda oluşan çukurluğa denilmektedir. Sintine sistemleri, gemi bünyesindeki sintine devrelerinde ve kuyularında toplanan atık suyun zararsız hâle getirildikten sonra tekne dışına veya pis su tanklarına veren sistemlerdir.

Taksiyolu: Uçakların taksi yapmaları için oluşturulmuş ve havaalanının bir bölümü ile diğer bölümü arasında bağlantı sağlamak amacıyla kara üzerindeki bir havaalanında tanımlanmış yolu¹,

Tarama: Su ortamının bir bölümünden malzeme çıkarma ve başka bir yere nakletme işlemidir.

Tasarım Gemisi: Tasarım gemisi limana gelecek en büyük gemidir.

Tekne imal yeri: Ahşap yat imalatında boy sınırlaması olmaksızın tam boyu yetmiş beş metreye kadar ve İTDK tarafından inceleme sonucuna göre kara ve denizdeki fiziksel şartların

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

uygun bulunması halinde yüz yirmi beş metreye kadar her türlü gemi ve su araçlarının inşa, tadilat ve bakım-onarım hizmetlerinden biri veya bir kaçının yapılmasına imkân sağlayan teknik ve sosyal altyapılara sahip tesisi

Terminal: Ticari limanlarda yükün tipine ve paketleme şekline göre yükleme/boşaltma ve diğer operasyonlar belirlenmektedir. Bu nedenle terminal, her yük türüne ve işleticisine göre ayrılmış olan ve yüklerin yükleme/boşaltma için hazırlandığı, elleçlemenin yapıldığı ve depolandığı yük tipine göre planlanmış kara alanlarına denilmektedir. Yolcu indi bindi işlemlerinin yapıldığı kruvaziyer ve feribot yanaşma yapılarının kara alanları da terminal olarak adlandırılır

Terminal: Ticari limanlarda yükün tipine ve paketleme şekline göre yükleme/boşaltma ve diğer operasyonlar belirlenmektedir. Bu nedenle terminal, her yük türüne ve işleticisine göre ayrılmış olan ve yüklerin yükleme/boşaltma için hazırlandığı, elleçlemenin yapıldığı ve depolandığı yük tipine göre planlanmış kara alanlarına denilmektedir. Yolcu indi bindi işlemlerinin yapıldığı kruvaziyer ve feribot yanaşma yapılarının kara alanları da terminal olarak adlandırılır.

Tersane: Yük ve yolcu (ticari ve turistik amaçlı) gemileri ile teknelerin (ahşap, polyester, fiberglas, çelik) inşaa, tadil, bakım ve onarımı için dalgakıranla durgun su temin edilmiş, yüzer havuzlu, teknik ve sosyal alt yapısı, yönetim, bakım, onarım ve depolama birimleri de bulunan kıyı yapılarıdır.

Travel Lift: Modern limanlarda genellikle travel lift (vinç) kullanılır. Kaldırma amaçlı vinç basen ya da rıhtıma dik iki iskele üzerinde hareket etmektedir. Su derinliklerinin uygun olduğu durumlarda travel lift baseni, rıhtım dış hattından içeri giren bir havuz şeklinde de oluşturulabilir. Dikdörtgen basenin genişlikleri 6.0 ile 8.5 m arasında değişebilmektedir. Uzunluğu ise en uzun teknenin uzunluğunun % 75'i kadar alınabilmektedir. Ancak travel lift basenlerinin ölçülendirilmesinde ve projelendirilmesinde, vinçlerin her iki yöndeki aks açıklıkları, boyları, manevra alanları ve kaldırma kapasiteleri ile dingil yükleri üretici firmalardan temin edilerek kullanılmalıdır.

Tünel: Trafik geçişine imkan sağlayan yeraltı karayolu sanat yapısıdır.⁹

Uzak Deniz Balıkçı Limanları: Bu tip limanlar modern balıkçı teknelerine hizmet veren barınaklardır. Bu tekneler açık denizde uzun mesafelerde avlanmaya çıkmaktadırlar. Uzun deniz seyirlerinden sonra, limanda boşaltma ekipmanlarına ihtiyaç duyarlar. Bazen avlanmadan önce servis hizmeti verilir ve avlanma bölgesinde uzun süre kalabilmeleri için

⁹ 29435 sayılı ve 04/08/2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tünel İşletme Yönetmeliği

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

tekneler koruma sistemleri ile techiz edilir. Balıkların güverte üzerinde işlenebilmesi amacıyla derin dondurucu, konserveleme gibi donanımlar yerleştirilmiştir.

Üstgeçit: Karayolunun, diğer bir karayolu veya demiryolunu üstten geçmesini sağlayan yapıdır.²

Viyadük: Geçtiği kesimde “köprü” tanımında sayılan aktif engeller bulunsun veya bulunmasın, köprü ve menfezlerin işlevlerini gören, ancak mühendislik gerekçeleriyle vadi ve yamaçlarda, genellikle dolguya alternatif olarak inşa edilen sanat yapılarıdır.⁴

Yat Limanı: Yatlara güvenli bir bağlama ve her yata doğrudan yürüyerek çıkılmasına imkân sağlayan, yeterli derinlikte su bulunan ve yatlara teknik ve sosyal altyapı, yönetim, destek, konaklama, bakım ve onarım hizmetlerini sunan, rüzgâr ve deniz tesirlerinden korunmuş, işletme izin belgesi almış, turizm işletmesi belgeli kıyı yapılarıdır.

Yat: Kamarası, tuvaleti, lavabosu, mutfağı olan, ticarî olarak veya ticarî olmadan gezi ve spor amacıyla kullanılan, yük, yolcu ve balıkçı gemisi niteliğinde olmayan, taşıdığı yolcu sayısı on ikiyi geçmeyen veya kabotaj seferinde yüz mille sınırlı, en yakın karadan yirmi milden fazla uzaklaşmamak şartıyla taşıdığı yolcu sayısı otuzaltıyı geçmeyen ve tonilato belgesinde yat olduğu belirtilen gemi.

Yaya geçidi: Taşıt yolunda, yayaların güvenli geçebilmelerini sağlamak üzere, trafik işaretleri ile belirlenmiş alandır.²

Yüzer havuz: İçerisinde gemi inşa, tadilat, bakım-onarımın ve taşımacılıkta da kullanılabilen su aracını,

1.1.5 Sanayi Sektörü

Ağaç bazlı panel üretimi: Ahşap esaslı panel ürünlerinin üretiminde ahşap, yonga ve elyaflara bölünür ve daha sonra levhalara yeniden birleştirilir. Panel üretimi için ilk adım keresteden talaşları ve elyafları içeren hammadde hazırlığıdır. Panel üretimi için ikinci adım, yongaların ve liflerin kurutulmasıdır. Reçine ayrıca cips ve lifleri bağlamak için kurutma işlemi sırasında reçine eklenir. Daha sonra belirli sıcaklık ve basınç altında sıcak pres uygulanır. Sonunda ahşap esaslı paneller soğutma aşaması ile bitirilir¹⁰.

¹⁰ E. Celik Madenli, T. Pilevneli, D.R. Zaf, U. Yetis, 2018. WasteGeneration in Wood-based Panel Production. Eurasia 2018 Waste Management Symposium

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Ağartma: İplik üretimi sırasında ağartma işlemi liflerin boyanmadan önce orijinal renginin giderilmesi için gereklidir. Kumaş üretiminde ise ağartma açık renklere boyanacak kumaş ve trikotajlara ayrıca baskı yapılacak kumaşlara uygulanır. İşlemden çeşitli indirgen (sodyum hidrosülfid) ve yükseltgen maddeler (hidrojen peroksit, potasyum permanganat) kullanılır¹¹

Alçı üretimi: Alçı, alçıtaşının ($\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$) fırınlanıp öğütüldükten sonra ihtiyaca göre çeşitli kimyasal katkıları eklenmesiyle hazırlanır¹²

Asfalt: 145-160°C sıcaklıkta kurutulmuş ve ısıtılmış yaklaşık %95 agrega ile yine aynı sıcaklıkta yaklaşık %5 oranında bağlayıcı (bitüm) karıştırılarak üretilir¹²

Cam elyafı üretimi: Cam elyafı başlıca hammaddeleri silis kumu, kalker ve soda külüdür. Diğer maddeler, kalsine alümina, boraks, feldispat, nefelin siyenit, manyezit ve kaolin kil içerebilir. Hammaddeler karıştırıldıktan sonra fırında eritilir. Erimiş camın lif haline getirilebilmesi için yaklaşık 1371°C'de tutulmalıdır. Cam erimiş hale geldiğinde şekillendirme ekipmanında şekillendirilerek son şekli verilir.¹³

Cam üretimi: kum, kireç taşı ve soda gibi hammaddelerin karıştırılarak 1500°C üzerine ısıtıldıktan sonra kontrollü soğutma yöntemleri kullanılarak şekillendirilmesi ile üretilir.¹⁴

Çimento esaslı levha: Çimento, su ve güçlendirici lifler veya taneciklerin karışımından üretilmektedir. Elde edilen karışım levhalar veya sürekli tabakalar halinde üretilerek istenilen ebatlarda kesilir. Dört ana tipte çimento esaslı levha bulunmaktadır: çimentolu lif levha (fiber cement board, FCB), çimentolu yonga levha (cement bonded particle board, CBPB), çimentolu odun yünü levha (wood wool cement board, WWCB) ve çimentolu odun teli levha (wood strand cement board, WSCB)¹²

Çimento fabrikaları: Çimento üretimi CaCO_3 'ün ön kalsinasyonu ile başlar. Bu işlem sırasında CaO oluşurken CO_2 açığa çıkar. Devamında CaO , yüksek sıcaklıkta (1400-1500°C) silis, alümin ve demir oksitlerle reaksiyona girerek silikatları, alüminatları ve kalsiyum ferritleri içeren klinker oluşturur. Daha sonra klinker, alçı taşı ve diğer katkı maddeleri ile birlikte öğütülerek çimento elde edilir¹²

Demir dışı metallerin ergitilmesi ve dökümü: Hurdadan çelik üretimi yapılan tesislerle benzer üretim aşamalarına sahiptir

¹¹ Niras IC Konsorsiyum, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ÇED Alanında Kapasitesinin Güçlendirilmesi için Teknik Yardım Projesi, 2017, Çevresel Etkiler ve Alınacak Önlemler Kılavuzu, Tekstil Sektörü

¹² Niras IC Konsorsiyum, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 2017. Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ÇED Alanında Kapasitesinin Güçlendirilmesi için Teknik Yardım Projesi, Çevresel Etkiler ve Alınacak Önlemler Kılavuzu – Çimento Üretimi Sektörü

¹³ <http://www.turkchem.net/cam-elyaf-ve-fiberglas.html>, Erişim tarihi: 15/11/2019

¹⁴ <http://193.255.140.18/Tez/0073823/METIN.pdf>, Erişim tarihi: 15/11/2019

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Demir ve/veya çelikten çelik üretimi (Hurda dahil): Elektrik ark ocakları (EAO) tabanlı üretim yapan tesislerde hurda metalden çelik üretilmektedir. Hurdadan demir çelik üretimi genel üretim prosesi; hammadde depolama, hurda şarj etme, elektrik ark ocağı

Demiryolu araçları: Hat yapım, bakım, tamir ve kontrol araçları dâhil her türlü çeken ve çekilen araçlar ile tren setlerini¹⁵

Deri işleme, son derece çürümeye yatkın bir malzeme olan ham deriyi, çok çeşitli ürünlerin imalatında kullanılabilecek dayanıklı bir malzeme olan deri haline getirmektir. Tüm proses, karmaşık kimyasal reaksiyonlardan ve mekanik proseslerden oluşmaktadır. Bunlar arasında, deriye dayanıklılığı ve kendine özgü karakterini kazandıran sepilme (tabaklama) en önemli aşamadır. Proseslerin sonunda üretilen mamul dayanıklılık, su geçirmezlik, sıcaklık direnci, esneklik ve hava geçirgenliği gibi özelliklere sahip olmaktadır.¹⁶

Entegre demir çelik üretimi: Kok fabrikası, yüksek fırın, sinter fabrikası, çelikhane (BOF), ikincil metalurji, dökümhane ve haddehanelerden oluşan entegre demir çelik tesislerinde cevherden önce pik demir ve sıvı çeliğin sonrasında nihai ürünlerin üretilmesi¹⁷.

Ergitme ve döküm: İkincil metalurji uygulamalarından sonra istenen kaliteye ulaşan ergimiş çelik, döküm yapılmak üzere sürekli veya kesikli döküm yöntemleriyle istenilen şekillerde kalıplara dökülür.

Gazbeton: Silika (kum veya geri dönüştürülmüş uçucu kül), alçı taşı, çimento, genişleme ajanı ve sudan oluşan gözenekli bir hafif betondur. Gaz beton üretiminde mikserde karıştırılan ham maddeler döküm, kabartma, kesim, otoklavlama işlemlerinin ardından paketlenmektedir¹²

Haşıl sökme: Çözgü iplikleri üzerindeki haşıl maddelerinin uzaklaştırılmasıdır. Sadece dokuma kumaşlara uygulanmaktadır. Haşıl sökme asidik, bazik, oksidatif veya enzim çözeltilerinde ipliklerin bekletildikten sonra yıkanması işlemiyle gerçekleştirilir.¹⁸

Hava aracı: Havalanabilen ve havada seyredilme kabiliyetine sahip her türlü aracı¹⁹

Hazır beton: Agregası (kum, çakıl, kırma taş), bağlayıcı olarak çimento, su ve gerektiğinde kimyasal (akışkanlaştırıcılar, priz geciktiriciler, priz hızlandırıcılar, antifrizler, hava sürükleyici katkıları, su geçirimsizlik katkıları) ve mineral (silis dumanı, uçucu kül, yüksek fırın

¹⁵ Demiryolu araçları tescil ve sicil yönetmeliği, 16/07/2015 Resmi Gazete Sayı : 29418

¹⁶ Niras IC Konsorsiyum, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ÇED Alanında Kapasitesinin Güçlendirilmesi için Teknik Yardım Projesi, 2017. Çevresel Etkiler ve Alınacak Önlemler Kılavuzu – Ham Deri İşleme

¹⁷ Dokuz Eylül Üniversitesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. Sanayiden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Belirlenmesi ve Azaltılmasına Yönelik Uygulamanın Kolaylaştırılmasının Sağlanması Projesi – Entegre Demir Çelik Üretimi Sektörel Uygulama Kılavuzu

¹⁸ <http://www.tekstildershanesi.com.tr/makaleler/hasil-sokme-yontemleri.html> Erişim tarihi: 15/11/2019

¹⁹ Sürekli Uçuşa Elverişlilik Ve Bakım Sorumluluğu Yönetmeliği (SHY-M), Resmî Gazete Tarihi: 20.12.2012 Resmî Gazete Sayısı: 28503

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

cürufu, tras) katkı maddelerinin belli bir üretim teknolojisinde karıştırılmasıyla hazırlanan malzemedir¹²

Hurda demir: Kullanılmaz hale gelen makina parçaları, otomobil ve gemi saçları ile çelik üretimi sırasında oluşan firelere kadar ekonomik ömrünü tamamlayarak işlevsiz kalan demir içeren atık ürünlerin genel adıdır²⁰.

İçten yanmalı motor: Yakıtın kimyasal enerjisi motorun içinde ısı enerjisine dönüşmektedir. Gaz tribünleri, Jet, Otto, Diesel ve Wankel motorlar içten yanmalı motorlara örnektir²¹.

İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri: Aynı sektör grubunda ve bu sektör grubuna dâhil alt sektörlerde faaliyet gösteren tesislerin yer aldığı OSB²²

İkincil metalürji uygulamaları: İkincil metalürji uygulamaları pota ocağında, hem cevherden hem de hurdadan çelik üretimi tesislerinde aynı şekilde gerçekleştirilir. Pota ocağı eriyik metalin sıcaklığını ve istenen ürün kalitesine bağlı olarak kompozisyonunu ayarlamak için kullanılır.

İş makinası; Yol, inşaat makinaları ile benzeri tarım, sanayi, bayındırlık, millî savunma ile çeşitli kuruluşların iş ve hizmetlerinde kullanılan, iş amacına göre üzerine çeşitli ekipmanlar monte edilmiş, karayolunda insan, hayvan ve yük taşımada kullanılmayan motorlu araçlar²³

Kâğıt hamuru üretimi: Selüloz içerikli malzeme liflerine parçalanır. Bu işlem üç farklı prosesle yapılabilir: Kraft (lifler yüksek sıcaklıkta kimyasal bir çözelti içinde çözülerek (pişirme işlemi) odun matrisinden serbest bırakılır), sülfite (Bu işlemde pişirme işleminde sulu kükürt dioksit (SO₂) kullanılır), mekanik (ahşap lifleri, ahşap matrisine uygulanan mekanik enerji ile birbirlerinden ayrılır)²⁴

Kâğıt üretimi: Lifli bitkisel maddelerin (odun gibi) lifleri saçaklandırılarak birbirine bağlanmasıyla tabaka formunda malzeme üretilmesi işlemidir²⁵. İşlenmemiş kâğıt hamuru veya geri kazanılmış kâğıt ile üretilebilir. Genellikle, kâğıt yapmak için farklı kâğıt hamurlarının kombinasyonu kullanılır. Kâğıt üretimi kâğıt makinaları ile yapılır²⁴.

²⁰ İzmir Demir Çelik A.Ş. Demir Çelik Üretimi Tanıtım Sunumu

²¹ Orhan Deniz, 2008. İçten Yanmalı Motorlar Ders Notları. Yıldız Teknik Üniversitesi

²² 2 Şubat 2019, Resmî Gazete, Sayı: 30674

²³ Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Makina Mühendisleri Odası İş Makinaları Kullanıcısı (Operatör) Kurs Yönetmeliği 12 Ocak 2002, Resmî Gazete Sayısı 24638

²⁴ Ecofys, Methodology for the free allocation of emission allowances in the EU ETS post 2012 Sector report for the pulp and paper industry. https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/ets/allowances/docs/bm_study-pulp_and_paper_en.pdf

Erişim tarihi: 15/11/2019

²⁵ Dokuz Eylül Üniversitesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. Sanayiden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Belirlenmesi ve Azaltılmasına Yönelik Uygulamanın Kolaylaştırılmasının Sağlanması Projesi – Kağıt Üretimi Sektörel Uygulama Kılavuzu

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Kasar: Ön terbiye işlemlerinin genel adı “kasar”dır. Ancak piyasada kasar, elyaf üzerindeki safsızlıkların giderilmesini sağlayan pişirme ve ağartma işlemleri olarak bilinir. Ön terbiye işlemleri (kasar) yakma, haşıl sökme, hidrofilleştirme (bazık işlem), merserizasyon (ve kostikleme) ve ağartma işlemlerini içermektedir¹¹.

Kireç üretimi: Kireç hazırlama işlemi, 900 – 1500°C arasındaki sıcaklıkta kalsiyum ve/veya magnezyum karbonatın kalsinasyonu ile oluşur¹²

Klinker öğütme: Klinkerin bir miktar alçı taşı ve çimento tipine bağlı olarak puzolan, kalker, uçucu kül vb. gibi katkıları ile karıştırılarak öğütülmesi sonucu çimento elde edilir. Belirli miktarda alçı taşı katılarak öğütülen klinkere “Portland Çimentosu” denir. İlave katkı katılarak öğütülen ve “katkılı çimento” olarak isimlendirilen çimentolar, katkı cinsi ve miktarına göre (Portland kompoze çimento, Puzolanik çimento, Kompozit çimento vb.) isimlendirilir¹²

Kostikleme: Yüksek sıcaklıklarda (80 °C) serbest hâlde seyreltik sodyum hidroksit ile (3-5 g/l) yapılan işlem sonucu pamuklu ürünün (iplik veya kumaş) boya alma kabiliyetinin yükseltilmesidir²⁶.

Lastik kaplama: Aşınmış olan lastiğin sırtının yenilenmesi işlemidir. Günümüzde gelişen lastik teknolojisi, lastik gövdesinin birkaç kez kaplanmasına olanak sağlamaktadır. Genel olarak sıcak ve soğuk olmak üzere iki yöntem kullanılmaktadır²⁷

Lastik üretimi: Farklı hammaddelerin işlem gördüğü ve birbirine entegre birçok prostesten oluşmaktadır. Genel olarak lastik üretim tesisi, 3 ana kısımdan oluşmaktadır: Hazırlık, Karışımların Biçimlendirilmesi, Bitirme ve Ürün Kontrol. Lastik üretim süreci; hazırlık, depolama, karışım hazırlama, karışımların biçimlendirilmesi (kalenderleme, ekstrüzyon, birleştirme, pişirme), bitirme ve ürün kontrol işlemlerinden oluşmaktadır²⁷

Manyezit işleme: Manyezite 700-1000°C ısı işlem uygulanması ile kostik kalsine manyezit, 1650-2000°C ısı işlem ile sinter manyezit ve 2500°C’ nin üstünde Elektrik Ark Fırınlarında ısı işlem ile ise magnezyum oksit elde edilmektedir. ²⁸

Merserizasyon: Merserize; yalnızca pamuk elyafına özgü bir işlem olup, pamuklu iplik, dokuma yada örme kumaşlara kalıcı bir parlaklık kazandıran ön terbiye işlemidir²⁶

²⁶ <https://tekstilbilgi.net/seluloziklerin-on-terbiyesi-merserizasyon.html> Erişim tarihi: 15/11/2019

²⁷ Niras İC Konsorsiyum, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ÇED Alanında Kapasitesinin Güçlendirilmesi için Teknik Yardım Projesi, 2017. Çevresel Etkiler ve Alınacak Önlemler Kılavuzu – Lastik Üretim Tesisleri

²⁸ MTA, <http://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/manyezit>, Erişim tarihi: 29/08/2019

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Motorlu kara taşıtları: Karayolunda insan, hayvan veya eşya taşımaya yarayan ve makine gücüyle yürütülen aracı veya taşıtı²⁹. Motorlu kara taşıtların üretimi genel olarak metal şekillendirme (presleme), kaynak, boyama ve montaj proseslerinden oluşmaktadır³⁰

Ön Gerilimli Beton Elemanı: beton dökülmeden önce çeliğe germe uygulanıp kilitlendikten sonra beton dökülür ve ardından önerme çeliği kesilir¹²

Perlit genleştirme: Ham perlit 750-1200 C° arasında bir sıcaklığa ani olarak ısıtıldığında içindeki suyun buhar olarak çıkmasıyla genişerek camsı tanelerden oluşan bir köpük agregasına dönüşür¹²

Savunma sanayi taşıtları: Savunma sanayinde kullanılan motorlu taşıtlar

Selüloz üretimi: Ligninin yüksek sıcaklıklarda pişirme çözeltisi yardımı ile ayrışması ve liflerin ağaç dokusundan ayrılması prosesidir. Kraft (sülfat) ve sülfite olmak üzere iki farklı selüloz üretim prosesi bulunmaktadır. Sülfat prosesi hammadde hazırlama, pişirme, esmer selüloz yıkama, oksijenli elyaf açıcı, oksijenleme sonrası yıkama, ağartma, son eleme ve selüloz kurutma işlemlerinden oluşmaktadır. Sülfite prosesi ise hammadde hazırlama, pişirme, yıkama ve eleme, oksijenli elyaf ayırma, ağartma, eleme ve kurutma işlemlerinden oluşmaktadır²⁵

Seramik Ürünlerin İmalatı: Farklı tür fırınlarda, çok çeşitli hammaddeler kullanılarak değişik şekil, boyut ve renklerde gerçekleştirilir. Bununla birlikte, üretim süreci tüm ürünler için benzer bir yapı izlemektedir; Ham madde hazırlama, şekillendirme, kurutma, seramik ürün yüzey işleme, pişirme, bitirme³¹

Seramik veya Porselen Üretiminde Astarlama: Yüzeyin bünye rengini gizlemek, değiştirmek ve ürüne renk vermek, estetik ve dekoratif değerler kazandırmak amacıyla daldırma, akıtma, püskürtme veya fırça gibi teknikler kullanılarak ince tabakalı ve akıcı kil tabakası uygulanması.³²

²⁹ Karayolu Taşıma Yönetmeliği, 11.06.2009 tarih ve 27255 sayılı Resmi Gazete

³⁰ Niras IC Konsorsiyum, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ÇED Alanında Kapasitesinin Güçlendirilmesi için Teknik Yardım Projesi, 2017. Çevresel Etkiler ve Alınacak Önlemler Kılavuzu – Motorlu Taşıtlar Üretimi Sektörü

³¹ Niras IC Konsorsiyum, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ÇED Alanında Kapasitesinin Güçlendirilmesi için Teknik Yardım Projesi, 2017. Çevresel Etkiler ve Alınacak Önlemler Kılavuzu – Seramik ve Tuğla Üretimi

³² Beise Tuğba Özenoğlu, Burdur Ağlasun Yöre Kili ile Astar Araştırmaları ve Uygulamaları, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, 2013.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Seramik veya Porselen Üretiminde Çamur Hazırlama: Seramik hammaddelerin reçete özelliklerine göre karıştırılıp homojenleştirilerek değirmenlerde belirli tane boyut aralıklarında yaş öğütülmesiyle sulu karışım (çamur) hazırlanması³³

Seramik veya Porselen Üretiminde Sırlama: Daldırma, akıtma, püskürtme, elektrostatik toz kaplama yöntemleri gibi farklı teknikler uygulanarak gözenekli olan ürün yüzeyi eritilmiş camsı bir tabaka ile kaplanarak geçirgenliğinin azaltılması işlemidir³³

Sıcak haddeleme: Slab, blum, kütük ya da ingot formundaki yarı mamullerin ısıtılıp merdaneler arasında ezilmesi sonucu boyut, şekil ve metalürjik özelliklerinin değiştirilmesi işlemleridir. Sıcak haddelemede uygulanan genel prosesler; yüzey temizleme, tavlama, tufal giderme ve haddeleme işlemleridir.

Sıcak lastik kaplama: büyük iş makineleri, traktör ve benzeri araç lastiklerine uygulanır. Sıcak kaplama; lastik kontrolü, raspalama, solüsyonlama ve dolgu, kauçuk tatbiki, pişirme ve son kontrol işlemlerinden oluşmaktadır²⁷

Soğuk haddeleme: Sıcak haddehaneden bobinler şeklinde getirilen malzemelerin önceden ısıtılmadan merdaneler arasında sıkıştırılması ile kalınlık ve mekanik niteliklerin kazandırılması işlemidir. Soğuk haddelemede uygulanan genel prosesler; düşük alaşımlı çeliğin soğuk haddelenmesi (asitleme, haddeleme, tavlama, temper haddeleme, tamamlama), yüksek alaşımlı çeliğin soğuk haddelenmesidir (tavlama, asitleme, haddeleme, son tavlama ve asitleme, temper haddeleme, tamamlama).

Soğuk lastik Kaplama: önceden pişirilmiş sırt kauçuğu karkas üzerine uygulandıktan sonra. kauçuk ile karkas, otoklav kazanlarında gerçekleşen vulkanizasyon işlemi ile yapıştırılır²⁷

Tarım alet ve makineleri: Tarım ve ormancılıkta kullanılan traktör ve kuvvet makineleri ile bunlara bağlı ekipmanı³⁴

Tel çekme: Tipik olarak 6 - 10 mm'lik çelik çubuklardan ya da kalın kesitli telden, 2 mm inceliğe kadar kesit küçültme işlemidir. Tel çekmede uygulanan genel prosesler; ön işlem, çekme (kuru çekme veya ıslak çekme), ısıl işlem, patentleme, yağda sertleştirme ve temperlemedir.

Tuğla ve kiremit imalatı: Hammadde madenciliği, hammaddelerin depolama ve hammadde hazırlanma işlemleri dahil olmak üzere şekillendirme, kurutma, fırınlama ve son işlemleri

³³ Dokuzeyül Üniversitesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. Sanayiden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Belirlenmesi ve Azaltılmasına Yönelik Uygulamanın Kolaylaştırılmasının Sağlanması Projesi, Seramik Üretimi Sektörel Uygulama Kılavuzu

³⁴ Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Tarım Alet Ve Makineleri Projelendirme Yetki Belgesi Yönetmeliği, Resmî Gazete Tarihi: 11.08.2005 Resmî Gazete Sayısı: 25903

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

içerir. Eğer özel olarak yüzey işleme ve renklendirme gerekiyorsa, sırlama ve astarlama gibi yüzey işlemleri uygulanabilir³⁵

1.1.6 Turizm ve Konut Yatırımları Sektörü

Daimi kamp ve karavan alanları: Karayolları güzergahları ve yakın çevrelerinde, deniz, göl, dağ gibi doğal güzelliği olan yerlerde kurulan ve genellikle müşterilerin kendi imkanlarıyla geceleme, yeme-içme, dinlenme, eğlence ve spor tesisleri (Kaynak: Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik).

Golf tesisleri; Turizm tesisleri için belirlenmiş olan asgari nitelikleri sağlayan, golf sporunun uluslararası normlara uygun olarak gerçekleştirildiği tesisler (Kaynak: Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik).

Kayak alanları ve mekanik tesisleri: Kayakçıların kayak yapması amacıyla farklı noktalar arasında taşınmasına yönelik, teleferik, telesiyej, teleski, tele kabin gibi mekanik düzenlemelerden oluşan tesisleri (Kaynak: Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik).

Temalı parklar : Geleceğin dünyası, bilim, bilim-kurgu, tarih, kültür, bitki ve hayvan türlerinin doğal ortamlarında yaşatılması, safari parkında veya film stüdyolarında müşteriler için katılım ve canlı izleme imkânının sağlanması, gelenek ve birikimler ile dünya coğrafyası gibi belirli bir konunun görsel ve işitsel ileri teknolojinin de yardımıyla tanıtıldığı ve müşterinin izlemesine sunulduğu eğlenceye ve bilgilendirmeye yönelik tesisler (Kaynak: Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik).

Turizm tesisi: Ayrıntıları ve tamamlayıcı unsurları ile birlikte turizm yatırımı kapsamında bulunan veya turizm işletmesi faaliyeti yapılan tesisler (Kaynak: Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmelik).

³⁵ Dokuzeylül Üniversitesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. Sanayiden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Belirlenmesi ve Azaltılmasına Yönelik Uygulamanın Kolaylaştırılmasının Sağlanması Projesi, Tuğla-Kiremit Üretimi Sektörel Uygulama Kılavuzu

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

1.1.7 Tarım ve Gıda Sektörü

Alkolsüz içecek üretimi yapan tesisler: Gazlı içecek, meyveli içecek, aromalı içecek, meyveli şurup, aromalı şurup, içecek tozu, yapay soda ve sofraya içeceğini üreten tesisler

Aromalı içecek: Su, aroma maddeleri ve/veya diğer bileşenler ile şeker ilave edilerek veya edilmeden tekniğine göre gazlı veya gazsız olarak üretilen veya aromalı şurubun sulandırılması ile hazırlanan içeceği.

Çikolata: Kakao ürünleri ile şekerlerden elde edilen, en az % 18 kakao yağı ve en az %14 yağsız kakao kuru maddesi içeren toplam kakao kuru maddesi içeriği en az % 35 olan ürün.

Esansiyel yağ: Bitkisel materyalden genellikle su destilasyonu yöntemi ile elde edilen yağlar.

Glukoz şurubu veya glukoz-fruktoz şurubu veya fruktoz-glukoz şurubu: Nişasta veya inulinden veya bunların karışımından elde edilen besleyici değeri olan sakaridlerin saflaştırılmış ve koyulaştırılmış sulu çözeltisi.

Ham yağ: Çözücü ekstraksiyonu ve/veya mekanik yöntemle elde edilen, duyuşal ve karakteristik özellikleri bakımından doğrudan tüketime uygun olmayan, rafinasyon veya teknik amaçlı kullanıma uygun olan yağı.

Hayvansal yağların eritildiği tesisler: Kemiklerde dahil olmak üzere, etin işlenmesinden elde edilen insan tüketimine uygun yağların üretildiği tesisler.

Kültür balıkçılığı: Denizde, gölde (baraj gölü vs. dahil), akarsuda veya oluşturulan havuzlarda, yetiştiricilik için ruhsat/izin verilen alanlarda yapılan balık yetiştiriciliği faaliyeti.

Kürk hayvanı yetiştiriciliği: Tilki, porsuk, sansar, gelincik ve benzeri kürk hayvanları ile yırtıcı kuşlar, yırtıcı memeliler ve geyik, karaca, ceylan ve benzeri otçul memeliler hariç kuşlar, kemirgenler, küçük memeliler ve sürüngenlerden bir üretim döneminde aynı veya farklı türlerden üretilen türlerin biyolojik özelliklerini dikkate alarak asgari yaşama ortamını sağlayan tesisler.

Likit yumurta üretim tesisleri: (Pastörize sıvı yumurta) Yumurtaların uygun şartlarda kırılıp özel bir pastörizasyon işlemiyle tüm zararlı mikroorganizmalar yok edildikten sonra amaca uygun bir şekilde paketleyip kullanıma sunan tesisler.

Malt üretim tesisi: Arpanın çimlendirilip kurutulmasından sonra belli koşullar altında mayşelenmesi ve şıranın şerbetçiotu ile kaynatılmasından sonra alkol fermantasyonuna uğratılmasıyla alkol ve CO₂ içeren malt içkisinin elde edildiği tesis.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Maya fabrikaları: Şeker fabrikası atığı melastan üretilen yaş ve kuru olarak ürün hazırlayan tesisler.

Mayalama işleminde başlıca üç adım bulunmaktadır: mayşeleme, fermantasyon ve olgunlaştırma/dinlendirme.

Mayalanma veya fermantasyon: Bir maddenin bakteriler, mantarlar ve diğer mikroorganizmalar aracılığıyla, genellikle ısı vererek ve köpürerek kimyasal olarak çürümesi olayıdır.

Mayşeleme: Malt haline getirilmiş arpa kullanım öncesinde öğütülmekte ve fermente edilebilir bir substrat elde etmek üzere ezilmektedir. Öğütülmüş malt kıvamlı bir bulamaç elde edilmesi amacıyla sıcak su ile karıştırılarak, malt haline getirilmiş arpa içerisinde mevcut enzimlerin tahıl içinde bulunan nişasta ve proteinleri ayrıştırmasını sağlamak için yeterli bir süre boyunca bekletilir.

Meyve nektarı: Meyve suyuna, konsantreden üretilen meyve suyuna, meyve suyu konsantresine, su ile ekstrakte edilen meyve suyuna, meyve suyu tozuna, meyve püresine ve/veya meyve püresi konsantresine ve/veya bunların karışımına, şekerlerin ve/veya balın ilave edilmesiyle veya ilave edilmeksizin su ilave edilmesiyle elde edilen, Türk Gıda Kodeksi Meyve Suyu Ve Benzeri Ürünler Tebliği'nde belirtilen özelliklere uygun, fermente olmamış ancak fermente olabilen ürünü.

Meyve püresi: Suyunu uzaklaştırmadan, bütün veya kabuğu soyulmuş meyvenin yenilebilir kısmının eleme, ezme, öğütme gibi uygun fiziksel işlemlerden geçirilmesiyle elde edilen, fermente olmamış ancak fermente olabilen ürün.

Meyve suyu konsantresi: Bir veya daha fazla sayıda meyve türünden elde edilen meyve suyundan, fiziksel yollarla suyun belirli oranlarda uzaklaştırılmasıyla elde edilen ürün.

Meyve suyu: Sağlam, olgun, taze veya soğukta ya da dondurularak muhafaza edilmiş, tek meyvenin veya daha fazla meyve karışımının yenilebilir kısımlarından elde edilen, elde edildiği meyve ve meyvelerin karakteristik renk, aroma ve tadına sahip, fermente olmamış ancak fermente olabilen ürünü.

Meyve türevli içecek üreten tesisler: İçeriğinde ihtiva ettiği meyve oranına göre meyve suyu, meyve nektarı, meyveli içecek ve aromalı içecekleri üreten tesisler.

Meyveli içecek: Meyve suyu ve/veya meyve püresi ve/veya bunların konsantresi ve/veya meyve tozu, su ve/veya diğer bileşenler ile şeker ilave edilerek veya edilmeden teknolojiye göre gazlı veya gazsız olarak üretilen içeceği.

Nişasta türevi: Nişasta parçalanması ile oluşan amiloz ve amilopeptine verilen ad. Bu bileşikler en son olarak glikoza kadar parçalanırlar.

ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ YÖNETMELİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Nişasta türevlerinin üretildiği tesisler: Nişasta, glikoz şurubu ve izoglikoz (fruktoz) şurubu vs üretilen tesisler (Şeker Tebliği'ne tabi olan nişasta türevleriyle ilgili ÇED başvuruları, şeker şurubu kapsamında değerlendirilecektir).

Nişasta üretimi: Nişastanın mısır, pirinç, buğday, patates ve diğer bazı tahıllardan enzimatik yolla izolasyonu.

Olgunlaştırma/dinlendirme: Bira genellikle diyatomik toprak bir filtre içerisinde durultulur. Karbonlama işleminin ardından bira flaş pastörizasyon ve aseptik doldurma, membran ayırıştırma veya konteyner içi pastörizasyon benzeri bir dizi koruma prosesine tabi tutulabilmektedir. Şişelenmeden önce bira filtre çamuru içerisinde filtrelenir.

Rafine yağ: Doğal trigliserid yapısında değişikliğe yol açmadan rafine edilen yağ.

Rendering Tesisleri: Kemik, kıl, yün, boynuz, tırnak, işkembe, bağırsak ve kan gibi kesim artıklarının işlenerek yem, gübre veya teknik yağların üretildiği tesisler.

Su Ürünleri İşleme ve Değerlendirme Tesisi: Su ürünlerinin hammaddeden başlayarak, sınıflandırma, işleme, değerlendirme, tüketime veya pazarlamaya elverişli hale getirme işlemlerinin yapıldığı, satış yerlerine gönderilmek veya ihraç edilmek üzere depolandığı (Perakende satış yerleri hariç) tesisler ile bu tesislerin tamamlayıcı ünitelerini ihtiva eden yerlerdir.

Suma üretim tesisleri: Mayşelenmiş ve fermente edilerek alkol elde edilmiş üzüm şirasının damıtılması ile elde edilen yüksek alkol içerikli içki.

Şeker fabrikaları: Şeker pancarından ekstraksiyon ile şeker üreten tesisler.

Şeker şurubu: Şeker Tebliği'nde tanımlanmış olan şuruplar.

Şekerleme: Şeker ve glikozun veya sadece şekerin pişirilmesinden sonra sitrik asit, tartarik asit veya potasyum bitartarat ilave edilerek kestirilmesi sonucu oluşan hamura, üretilecek ürünün çeşidine göre süt, süt tozu, jelatin, yağ ve aroma gibi maddelerin eklenmesi ve şekillendirilerek ambalajlanması sonucu elde edilen madde.

Zeytin işleme tesisi: Hasat zamanı toplanan zeytinlerin tesise taşınması, seçme ve sınıflandırmanın ardından yıkanarak, tuzlu suda fermantasyonunu gerçekleştiren tesisler.